

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar ve Adliye encümleri mazbataları (1/174)

T. C.
Başvekkâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 701/960

31 . III . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 11 . III . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının, esbabı mucibesıyla birlikte, sunulduğuna saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE.

Kaçak olaylarını haber veren muhbirlerin, mahkemelerimizde, maznunlar ve duruşmayı takip eden muhtelif kimseler önünde, açık olarak dinlenmeleri muhbirleri çok müşkül durumlara sokmaktadır.

Bu hal tatbikatta muhbirlerin, hakarete uğramasına, dövülmesine ve hattâ öldürülmelerine sebebiyet vermekte ve dolayısıyla kaçakçuları yakalatmak için kurulmuş olan istihbarat teşkilâtının haberci eleman tedarik etmesine imkân bırakmamaktadır.

Muhbir hüviyetlerinin açıklanması yüzünden; Hazine büyük zararlara duçar olmakta ve kaçakçılığı önlemek için gayret sarf eden büyük kuvvetler de verimsiz bir hale girmektedir.

Haber organları verimli çalışmadıkları müddetçe, zabita kuvvetlerinden istenilen randımanın alınmasına hemen hemen imkân yoktur.

İstihbarat teşkilâtı; ajan ve muhbirlerle kaimdir. Bunlar mahkemelerde maznunların ve dinleyicilerin (ki ekserisi kaçakçıdır) önünde açık olarak sorguya çekildikleri müddetçe, hüviyetlerinin açıklanacağından, ikinci defa kendilerinden haber beklemek veya almak mümkün değildir.

Hal böyle olunca; kaçakçılık olaylarını haber verme ve kaçakçuları yakalama teşkilâtlarının vazife randımanları azalmakta, gayenin tahakkuku güçleşmektedir.

Muhbirlerin hüviyetlerinin gizli kalmasını temin maksadiyle; (6731) sayılı Millî Korunma Kanununun (69) ncu maddesine (İhbar mahiyeti hakkında suç teşkil etmedikçe ve rızası olmadıkça muhbirin hüviyeti açıklanamaz) diye bir fıkra ilâve edilmiştir. Bu fıkra millî korunma maznunlarını haber veren muhbirlere aid olduğu için, kaçakçılık olaylarını haber veren muhbirlere teşmi-line kanuni imkân görülmemektedir.

Yukarda arz olunan hususlar göz önüne alınarak, Kaçakçılığın menî ve takibine dair olan (1918) sayılı Kanunun birinci fasıl umumi hükümler kısmı (2) nci maddesine bu imkânı temin edecek olan bir fıkra ilâvesine lüzum ve zaruret görülmüştür.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No : 1/174

Karar No : 33

20 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan kanun lâyihası, alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Hükümetin mucip sebepler lâyihasında serd edilen hususlar, encümenimizce de muvafık mütalâa edilerek lâyihanın kabulüne ekseriyetle karar verildi.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi

Edirne

R. Nasuhioğlu

Kâtip

Samsun

E. Anıt

M. M.

Yozgad

Ö. L. Erzurumluoğlu

Adana

Muhalifim

M. Y. Mete

Amasya

K. Eren

Bitlis

N. Barut

Diyarbakır

T. C. Çubukçu

Kastamonu

S. Çağlar

Manisa

C. Özgirgin

Niğde

Muhalifim

Ş. R. Soyer

İmzada bulunamadı

Balkesir

F. Ocak

İmzada bulunamadı

Çorum

K. Erdem

İzmir

E. D. Başar

Kütahya

M. Özkefeli

Muğla

D. Argun

Tokad

Muhalifim

D. Yurdakul

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni

Esas No. 1/174

Karar No. 17

28 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan kanun lâyihası encümenimizde alâkalı vekâletler temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere olundu.

Bu lâyihanın encümenimizce tetkiki sırasında: Teklif edilen fıkra uygun görülmeyle beraber madde metninde ihtiyar meclisi âzalarının hariç bırakıldığı görüldüğünden ikinci maddenin gerek birinci ve gerek ikinci fıkralarına ihtiyar meclisleri âzaları da ilâve edilmek suretiyle ikinci maddenin bu ilâveye göre yeniden hazırlanması komisyonumuzca uygun görülmüş ve Hükümet temsilcileri de madde metnindeki bu boşluğun doldurulması bakımından bunu uygun bulduklarını beyan etmiş olduklarından ikinci madde yeniden bu şekilde tertib-

edilerek diğer maddeler ise aynen encümenimizce ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adliye Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Gümrük ve İnhisarlar

Encümeni Reisi

Yozgad

N. Tanıl

Kâtip

Gaziantep

S. İnal

Manisa

C. Özgirgin

M. Muharriri

Kocaeli

S. Yalın

Hatay

A. Ş. Devrim

Muğla

T. Topaloğlu

İmzada bulunamadı

Tokad

R. Önder

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 1/174
Karar No. 46

28 . V . 1959

Yüksek Reisliğe

Kaçakçılığın menî ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki kanun lâyihası; Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar encümenleri tarafından tanzim kılınan mazbatalar ile birlikte encümenimize tevdi edilmiş olduğundan mevzu ile alâkalı vekâletlerin mümessilleri hazır oldukları halde yapılan tetkik ve müzakere sonunda;

Lâyihanın mucip sebepler kısmında serd ve ityan kılınan hususların, cari hâdiselere tavafuk ettiği neticesine varılarak kanuna tezyili mutazammın bulunan hüküm fıkrasının Hükümetçe hazırlanan metin dairesinde aynen kabulü aşağıda izah olunan sebeplerden dolayı ittifakla kabul edilmiştir;

1. Dahiliye Encümeni, lâyiha ile sevkı derpiş olunan (Kaçak olayları ihbar edenlerin hüviyetleri, rızaları olmadıkça veya ihbarın mahiyeti, haklarında suç teşkil etmedikçe açıklanamaz.)

Mealindeki hükme iştirak ve iltihak etmiş bulunmaktadır.

2. Gümrük ve İnhisarlar Encümeni; bu bapta tanzim kılınan mazbata münderecatından müsteban olacağı veçhile Hükümet tarafından sevk edilen lâyihadaki esas hükmün isabeti beyan ve işaret kılınmakla beraber Köy Kanunu hükümleri gereğince teşekkül eden (İhtiyar meclisi) âzalarına da mesuliyet tahmili lâzımgeldiği mülâhazasıyla tetkik mevzuuna giren ikinci maddeyi, yukarda izah olunan sebebe müsteniden yeniden tertip ve tahrir etmiştir.

Her ne kadar 442 sayılı Köy Kanununun 20 nci maddesi köy işlerini yürütmek sadedinde (İhtiyar meclis) leri teşkilini âmir bulunmakta, Gümrük ve İnhisarlar Encümeni tarafından bu hükme mâtuf ve şâmil olarak lâyiha metninde yapılan tadil ve tedvin mevzuu şeklen berveçhi mâruz hükümler ile mütenazır bulunmakta ise de; encümenimiz bu yoldaki mücerret tasarrufun teeviz edilemeyeceğini mütalâa etmiştir. Çünkü;

a) 1918 sayılı Kanunun esbabı mucibe kısmında kaçakçılık işlerinde şiddetli ve seri tedbir alınmasına ihtiyaç görüldüğü ve bu mevzide merasim ve usule mütaallik hükümlerden müstesne olarak bâzı kaidelerin kabulündeki zaruretten varidolduğu umumi surette beyan edildikten sonra; kanunun 2 nci ve mütaakıp fasılları ile ikame edilen hükümlerin, hedef tutulan maksatlar ile insicamı gözetilerek tertibedildiği kayıtlı bulunmuş olmasına rağmen maddelerin metinlerinde yer alan ıstılahların kabul suretleri hakkında sâkit kalınmış, vuzuh ve sarahat mevzuu ihmal edilmiştir.

b) Yukarda izah ve isnadolunan hususlar ile tevem olarak kanunun (8) nci maddesinin (B) ve (C) fıkralarının ihtiva ettiği hükümler ve metinlerin tahrir şekillerinin tetkiki ve tahlillerinin yapılması mevzuunu bihakkin tenvire medar olacaktır. Ezcümle :

c) 8 nci maddenin (B) bendi (Salâhiyetli memurun izni bulunmadığı halde köylerde muhtar veya vekilinin ve bunlar da bulunmadığı takdirde ihtiyar heyetinden iki kişinin) ve (C) (fıkra 2) bendi ise (ev aramaları salâhiyetli memurlarca ihtiyar heyetleri âzasından ve bulunmadığı takdirde mahallé ve köy halkından en az iki kişinin) huzurları ile yapılır, diye hüküm vaz'edilmesi muvacehesinde metinlerde mezkûr (İhtiyar heyeti) tâbirlerinin aynı zamanda (İhtiyar Meclis) tâbirini tenavül ettiği şüpheden varestedir.

d) Gümrük ve İnhisarlar Encümeninin hazırladığı metnin kabul edilmesi halinde 2 nci maddenin sair maddeler ile mevcut irtibatı kalmıyacak ve idari muamelâta olduğu kadar kazai veçhede dahi hüküm insicamı husule gelmeyecektir. Halbuki halen mer'i bulunan 2 nci maddenin olduğu gibi ipkası bu maddede zikri geçen (Mahalle ve köy muhtarları ve ihtiyar heyeti âzaları) ibaresinin aynı zamanda (Köy ihtiyar meclis âzalarını) hüküm ve şumulüne alması bakımından tatbikatta şimdiye kadar oldu-

ğu gibi bir gına mahzur tevlidetmiyeceği tabii görülmüştür.

Umumi Heyetin yüksek tasviplerine arz edilmek üzere Riyaset Makamına sunulur.

Adliye Encümeni Reisi

Aydın

C. Ülkü

Kâtip

Manisa

Â. Akın

Afyon K.

O. Talu

M. Muharriri

Balıkesir

V. Asena

Burdur

B. Kayaalp

Gaziantep

A. Şahin

İmzada bulunamadı

Nevşehir

H. Hayati Ülkün

Yozgad

M. Ataman

İstanbul

N. Tekinel

İmzada bulunamadı

Sakarya

N. Kirişcioğlu

Kırşehir

H. Çopuroğlu

Siird

F. Şendur

İmzada bulunamadı

İçel

M. Dölek

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Kaçakçılığın menî ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanunun ikinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Kaçak olaylarını ihbar edenlerin hüviyetleri, rızaları olmadıkça veya ihbarın mahiyeti, haklarında suç teşkil etmedikçe açıklanamaz.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11 . III . 1958

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
E. Kalafat
Adliye Vekili
E. Budakoğlu
Dahiliye Vekili
N. Gedik
Maliye Vekili
H. Polatkan

Devlet Vekili ve
Hariciye V. V.
S. Ağaoğlu
Devlet Vekili
M. Kurbanoğlu
Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes
Hariciye Vekili
Maarif Vekili
C. Yardımcı

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

Nafia Vekili
T. İleri

Sih. ve İç. Mua. Vekili
Dr. Lâtfi Kırdar

Ziraat Vekili
N. Ökmen

Çalışma Vekili
H. Erkmen

Bas - Yay. ve Turz. Vekili
S. Yırcalı

Ticaret Vekili
A. Aker

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsman

Münakalât Vekili
F. Uçaner

Sanayi Vekili V.
A. Aker
İmar Vekili
M. Berk

**GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİ-
NİN TADİLİ**

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Kaçakçılığın menî ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanunun ikinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Devletin, mahallî idarelerin, belediyelerin ve bunlara ait müesseselerin memur ve müstahdemleriyle mahalle vek öy muhtarları ve ihtiyar heyeti ile ihtiyar meclisleri âzaları, mahalle, kır ve orman bekçileri, köy koruyucuları, kaçakçılık fiillerini, bunları menî ve takip ve tahkik ile mükellef olanlara ihbara mecburdurlar.

Bunlardan mahalle ve köy muhtarları ve ihtiyar heyeti ile ihtiyar meclisi âzaları, mahalle, kır ve orman bekçileri ve köy korucuları; kaçakçılık fiillerini menî ve takip ve tahkik ile mükellef memurların bulunmadığı yerlerde bizzat menî ve takip ile mükelleftirler.

Kaçak olaylarını ihbar edenlerin hüviyetleri, rızaları olmadıkça veya ihbarın mahiyeti, haklarında suç teşkil etmedikçe açıklanamaz.

MADDE 2. — Lâyhannın ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Lâyihannın üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.